

našnji Slovenec v nejevolji rad z „merho“ kolne, zmerja in zabavlja. Natvegama so divjaško stavnico na dan prinesli, in začeli na cesarja streljati; boj se začne, Sarmatje so premagani in vsi pobiti, kolikor se jih je med boj mešalo. Cesar preskerbi varnost granice, gré v Srem se nad go-ljafnimi sovražniki zmaševati, in se nazadnje odpravi v Carigrad.

Preden pridemo do družega preseljevanja naših Limigantov, še pogledajmo, kako so ob teh časih divjaške ljudstva rimsko gospodo in kar jih je bilo na nje strani, pregnajale, zatirale in odpravljale rimsko oblast.

Leta 378 po Kr. so Gotje združeni s Huni in Alani hotli Carigrad vzeti, pa niso nič opravili. Od ondot so se razšli po gornjih deželah in oblastno počnejo do podnožja Julijevce, ktero so nekajci imenovali Venetske planine (Alpes Venetae). Sv. Hieronim Heliodoru piše: „Dvajset let je že in še več, kar se med Carimgradom in Julijevco vsakdan rimska kerv preliva. Čudsko (t. j. manjo Čudijo v Tracii) Tracijo, Macedonijo, Dardanijo, Dacijo (t. j. podonavsko na tej strani Donave ležečo), Tesaloniko, Ahajo, Epir, Dalmacijo, celo Panonijo Got, Sarmat (on razume Jazige), Kvad, Alan, Huni, Vandali, Markomani razdevajo, h sebi spravljajo, plenijo.“

Sv. Hieronim govori tako o razdjanji Zdrinja. Z rimskim cesarstvom vred so ti divjaki tudi semtertje že razširjeno keršanstvo zatirali. Med temi silnimi klateži ni, kakor je viditi, nobeno slovensko ljudstvo imenovano, ker Slovenec že od nekaj nima navade po svetu sam od sebe kot morivec ali razbojnik hoditi.

Pojdimo k drugemu preseljevanju Limigantov.

2) O družem preseljevanju Limigantov, ki je bilo leta 454 po Kr., govori Jornandes, ko pravi, da so se bili Gepidje z vojsko polastili hunskih dežel na uni strani Donave v Dacii, in da so bili Gotje od cesarja Marciana deželo, kar je je bilo ravno tistih Hunov ta kraj Donave, ali Panonijo dobili. Jornandes dostavlja še dalje, da so bili Sauromatje (ktere tudi Sarmate imenuje) in Cemen-deri in nekteri Huni v Iliriku pri gradu Martena (Maribor) dobili svoje selišča. Cemen-deri so, kakor se kaže, vse eno s Satagi ali Sotaki, in zdi se, da jih je ob gori Keču proti Dunaju staviti. Ob drugem preseljevanju, od kterege je tu govorjenje, in ktero je bilo po Atilovi smerti, so se bili nekteri tistih Limigantov preselili, ki so bili ob prvem preseljevanju na svojih temeških in valaških seliščih zaostali. To preseljevanje je šlo na Horvaško in na Podravje. Skoz 120 let se je bil zarod Limigantov, kteri so bili ob prvem preseljevanju lês prišli, lahko močno pomnožil, verh tega je bil še z novimi prihajaci namnožen.

(Dalje sledi.)

Národne drobnjave.

Še nekaj o vrokih ali urokih.

Ker ta stvar narodno bajeslovje zadeva, menim da ne bo, saj nekterim ne, presedala, če to jéd že spet na mízo prinesem, da tisti, ki take stvari preiskujejo, večo natanjčnost in več osnove dobé. — Tudi v serbskih narodnih pesmih je sled od vrokov. Na strani 104 v I. zvezku „Bosanskega prijatelja“ (1850 v Zagrebu) dobiš v pesmici Matija in Jelusa tele verstice:

Muči, kćeri, mukom zamuknule!

Ti si, kćeri, roda urokljiva,

Ti češ ureč' liepoga Matu.

Odma Matu zabolila glava. —

V Vukovem srbskem rečniku stoji: ureči, urečem (hexenhaft) besprechen, fascinari. — V Varaždinu pa sem slišal od vrokov tole pripovedko:

Bil je jeden siromašni muž, koji ne je nekaj drugo imel kak jenu motiku, jen serp, jenu lopatu, siročku (lučnicu, je nekaka sekira) i žlicu. On ne je mislil na svoje siromaštvo,

neg navek na ženitbu je mislil i jako puce (punce, dekleta) vkanjuval. Naj potlam na takvu nameril se je, da je mogla 'sakoga vurčiti. Gđa su se zdali, bila je jedna puca pri stolu na gostbi. Mladenka ju opazi i jako ji se dopade, i počne ju gledati, kak su juhu pojeli. Onda samo puci žlica z ruke opadne i pucka se pod stol zmota. Kak je to otec opazil, rekel je: kaj je to za pet ran boži! I 'si pubunili su se. Na to mladenka skoči van i 'zeme vode i tri vugljene žerjavke, pak je hitila vu vodu. Gđa dojde vu hišu, rekla je devojčici: pi tu vodu. Ova malo gutne i vumije se i stane potomtoga. Na to su 'si mislili, da je to blažena ženica, da more tako dobro činiti neznajući njene fabule. S tem 'se zašuti i stade veselo biti. — Gđa ova pervo dete porodi žensko, dá mu dvaput cecati, to je, perviput ga je odevčila i onda, gđa bi ga odevčila bila, dade mu išće jenput cecati. I tak i ova pucka, gđa je velika bila, mogla jo vurčiti 'sakoga, vu koga se je zagledala. Za tem pāk porodi drugo dete i to mužko. Gđa perviput dete cecalo bi, ostavi ga cecka. Za trideset danov ponudi detetu cecati, a ono ne je štelo ni poskusiti. Na to se odma materi zaméri i ne ga mogla ni živega viditi. A otec bi bil svoju kerv za dete prelil.

Jenput opazi otec, da mati pucki več jesti je dala kak dečecu. Pita ju: zakaj to? Ona odgovori: te, pucka je staraša od dečeca pa mora i više dobiti. Na to si otec dade dopovedati. Gđa pak drugi put opazi, da mati pucki kolač, a dečecu kruh dala je, pita: zakaj opet to. Ona odgovori: dečec je jako zločest i neće poslušnuti, a pučica 'se posluhne.

Na to se otec reserdi i ne je mogel pucku terpeti, i jenput na sejmu je kupil dečecu opravu a pucki niš. Gđa je dečec opravu oblekel, opazi to pucka, pa je rekla: o kak mu lepo stoji, kak je lep deček! Na to deček gizdav odide, da se susedom pokaže, koji su dósti dalko od njega bili. Na putu mu dojde zlo, da je opal i nikam ne je mogel dalje iti. Vezda je došel jen prosjački dečec, koji ga je dobro poznal, i prijel ga za ruku te dimo odpelal. Gđa otec opazi, da je sinku jako zlo, i čul od prosjačkoga dečeca, da je ležal na stezici, osupnul se je i jako prosjačkomu dečecu zahvalil, da je tak dober bil, te mu dá komadič kruha. Za toga došla je majka toga sinka iz varoša bližnjega. Opazi, da je vurčen, ide v kuhinju i napravi mu vodu, koja je samo na 24 vur ga mučila, i onda stopram ozdravel je. Na to mati povedala je puci, naj se ne čudi nigdar više dečecu, da ga bu 'sakiput, gđa se bu čudila, vurčila. I 'se nji je od ljubavi povedala, kak je ž njum delala i kak more vurčiti. Pucka je bila bedasta, dojde k ocu i rekla je: znate, tatek, kaj je bilo našem Pepeku? Kaj, Jalža? Ja sem vam ga vurčila. Hodi z bogom, smrad, kak bi ti vurčil! Ni ni, tatek; borme je, ja sem ga vurčila, meni su mamica povedali i navčili su me, kak moram. Na to pozove otec mamu, pita ju: jeli je to istina, kaj dete veli. A kaj bi bilo istina i odma odide.

Otec se je večput ž njum poleg toga pravdal i najposle razišel. Zeme dečeca sobum i odišel je vu pustinju i tam je pri jednom pustinjaku živel tri godine i napokon vumerl, a dečeca je pustinjaku izručil. Gđa je pustinjak videl, da je deček jako pameten, dade ga vu kloster fraterski. A on je jako vu tom kloštru napredoval, i jednu pucu jednoga štacunara dobil je kesneje, da ju je vučil. Ž njum se je jako spoznal, i posle je doma pucka novce krala i dečecu nosila a jesti mu je višeput sama mati poslala. Gđa jenput kalfa štacunarski spazi kak ona novce krade, nikaj ne je rekel, nek gđa je pošla, onda ju zovne i pred materjum i ocom ju vizitirati počne i najde dvajsti krajarov, koje je štela, da mu dá, i vu cedulici napisala: moj dragi ljubezni! Mati ju pela vu kloster i je tuzila nju i toga dečeca. Dečec je bil stiran iz kloštra a puca je bila bita.

Vezda deček odišel v drugi varoš, i gđa dojde tam, sede si pred jeden dučan i stade plakati. Na to opazi ga štacunarica i pita ga, kaj se plače. On odgovori, da je jako gladen. Ona ga pozove i dá mu jesti, pa nji poveda, kak se

je ž njim godilo od mladosti z vuroki sestriškimi, iz ocom kak je vumerl i kak su ga iz kloštra iztirali. Gda je štacunarica začula, da zna pisati i četeti, onda ga pita: jeli bi štel pri nji ostati. Muža zovne a i mužu se je deček jako dopal, pa su ga k sebi 'zeli. Deček bil je jako veren. Dogodi se, da je dekla bila vurčena. On je vuroke dobro poznal, i napravi vodu, dá nji piti i namazal ju je malo po čelu i odma je bilo dobro. Vu tom poslu se je išče bolje ovim dopal.

Gda je kalfa postal, dade stari štacunar gosti; vu ti' gosti' se je jako pozorno i čedno ponašal, i stari štacunar prizna ga za svoje dete i napravi testament takov, da po smrti njegovu je pol njegovoga blaga pol pak žene, a gda žena vumre, onda 'se. Za nekuliko vremena vumre stari, a stara je bila jako slaba, pa mu reče: „'zemi penêz, pa odi, pa se oženi. I 'zeme penêz i odveze se“.

Kak je poputuval, došel je vu jednu malu 'uticu na konak (prenočiše), a vu oni 'uti stanovala je njegova prava mati. On je tam za konak prosil, a ženska mu se je vuztezavala konak dati, ar ne je imel gde spavati. Ali on je štel na goli zemlji spavati ako baš niš nema. I tak je ostal. On se je ponoči spominjal ž njum a ona mu je 'se povedala, kak ju je muž ostavil i jedno dete sobum odvel. Kak je on to začul, več mu je lahko na sercu bilo misleči, da si je majku našel, i kak je dan svanul odide z materjum vu bližnji varoš, obuče ju tako, da nji ne je vu varošu skoro para bilo i odide ž njum k onomu štacunaru, gde je curicu vučil. Nju izprosi za ženu i odma dobi vnogo penêz. Vezda je odišel s sestrum, materjum i ženum vu svoj varoš. Sestri se je njegova žena jako dopadla i vurčila ju je tak, da su ju komaj zvracili. Na to se opet brat resrdi i reče, da, ako još jenput to včini, da ju bu stiral. Stara štacunarica je za nekuliko vremena vumrla i tak je ostalo Pepeku 'se. Sestru je dal za muža, mati mu vumre, a za stareše dal je saki petek i subotu mesu četeti.

Kračmanov.

Novičar iz raznih krajev.

Sedaj tudi dunajski časniki razglašajo, da se bo železnica ljubljansko-teržaška 27. dan prihodnjega mesca (pondelj) slovesno odperla. — C. k. ministerstvo je po nekem posebnem primerljeji razglasilo to-le: Z obdelovanjem soseskinih (občinskih) gojzdov sklenjeni stroški so stroški gojzdnarstva, ktere ima gospodar, tedaj soseska ali občina plačati, in sicer po predpisu §. 46. cesarske postave od 19. aprila 1856. To je postava, ktera za navadno veljá, in le takrat ne, kadar je kakošen gojzd v zeló slabem stanu, in bi bili stroški obdelovanja tolikšni, da jih revna soseska nikakor ne more zmagati. V takih okoljšinah se smé soseskam, ktere za to prosijo, potrebni dnar iz deželnega zaklada na posodo dati, kteri se ima ob svojem času iz dohodkov soseskinega gojzda poverniti. — Po najnovjših oznanilih se maršal Radecki precej dobro počuti. — V Pragi je nek bukvar te dni dobil prestavo novega testamenta v kineškem jeziku; bukve so natisnjene (v Hongkongu?) na najličniši, dvakrat zloženi papir, in so vezane po kineški šegi; lepoto pa še preseže nizka cena, ker bukve veljajo le en goldinar. — Po več krajih Galicije in Poljskega je 11. dan t. m. toča tako razsajala, da že dolgo ne pomnijo takega. — V Bistrici na Erdeljskem je 12. dan t. m. že sedmikrat v dveh mescih gorélo. — 25. dan t. m. se je po morji iz Sirije pripeljalo v Terst 37 arabskih kónj za cesarske kobilstva, ktere so v Lipico peljali. — Po najnovjšem številu so letos na Tiroljskem polovili po vseh soseskah 8193 mernikov (polvagánov) kebrov ali hroščev, ktere mora ondi vsaka soseska po povelji c. k. kantonske gosposke loviti in pokončavati. — V Hevicu na Erdeljskem je stavil nek kmečk fant s svojim tovaršem 2 gold., da spi je pri ti priči polič najmočnejše-

ga žganja; — spil ga je res, — pa čez pol ure je bil — merlič. — Volitve za državni zbor na Francozkem, ktere so sedaj najvažniša novica, še niso popolnoma doversene, ker nekteri izvoljencov niso postavnega števila (čezpolovičnice) glasov dobili, in se bo tedaj volitev ponovila. Telegraf od 25. t. m. iz Pariza oznanuje, „da 256 poslancov je izvoljenih, med temi jih je 8 vladi nasprotne stranke; v šesterih krajih se bo še enkrat volilo (5. julija)“. General Cavaignac, ktere ga se vlada najbolj bojí, ni še nikjer dostojnega števila glasov dosegel. — V Beligrad je prišel unidan črnogorski vojvoda in starašina Radonič s prošnjo, naj bi vzela serbska vlada v beligradsko gimnazijo nektere mlade Črnogorce, da bi ondi doversili svoje študije, ker v Črnigori še manjka boljih šol. — Sliši se, da ima na Laškem zbor laških vladarjev biti, v kterem se bojo posvetovali o nekterih prenearedbah, da bi se ljudstvu marsikaj polajšalo, zraven pa tudi vladarstva bolj uterdile; pravijo, da sv. Oče papež bojo predsednik tega zbora in da Njih sedanje potovanje utegne v kaki zavezi biti z omenjenim zborom. — Ker sardinski in savojski časniki sedaj ne morejo več tako slepi biti, da bi ne vidili, da je avstrijska vlada veliko dobrega v Lombardii vpeljala, pa pravijo, da vse te zboljšave so le prisiljene posneme sardinskega izgleda!! — Cesarica francozka je dobila rusovski Katarinini red. — 6. t. m. je umerl najstareji vojak avstrijske armade, 107 let star. Pisal se je Peter Staudinger. Rojen leta 1750, v Kirchhamu v gornji Avstrii, je živel in služil cesarici Marii-Terezii, cesarjem Jožefu II., Leopoldu II., Francu I., Ferdinandu I. in Francu Jožefu I. — Časniki razglašajo pogodbo med Prusijo in Švajco zastran poravnania Neuenburške razpore. Tedaj je tudi ta černa megla s političnega obnebja zginila. — V Frankobrodu so storili iznajdbo, po kateri pri netilnih klinčkih ne bo treba več fosforovih glavie, kar bo delovcom v tacih' fabrikah veliko bolj v zdravje, kakor je bila raba fosfora pri takih izdelkih. — Med francozkimi in rimskimi vojaki v Rimu se je pretečene dni razpor vnel in tu in tam je med njimi tudi kri tekla. Neka mala reč jih je neki tako razkačila. — Turška vlada je belgijskemu poslancu v Carigradu potne pisma izročiti dala, ker ji že več časa nič kaj prijeten gospod ni bil.

Serca sile.

(Iz „Celjske Slovenije“.)

Kadar gledam v nebo jasno,
Kadar gledam v tihi, mirni šip,
Mi veselja bije glasno
Serce, kaže mi oko nja kip!
Ko vidim tako zvezde mergoleti,
Me serce mora pesmico zapeti!

Kadar pride zora zlata,
Kadar solnčni žark mi priblišči,
Se zelena vzdiga trata,
Ptica melodije mi glasi,
Tedaj v natoro krasno le hitéti
Me sili, in pesmico zapeti!

Tam ko vidim cvetke mile,
Ko natore vidim zelenjad,
Kamor serca so me sile
Gnale, si želim li zmir ostat',
In slušat' ptice sladko žvergoletí,
Pa tudi z njimi pesmice si peti!

Janko Vijanski.